

1908 հ. 21ի Stamboul ֆրանսերէն լրագիրը *Nos Compositeurs* վերնագրի տակ կ'ըսէ. «Le M. H. Sinanian, le compositeur de musique bien connu, vient de faire paraître trois nouveaux morceaux, harmonisés et arrangés par lui: la marche *Silistra-Vatan* et *Dzidzernag* et *Arik Haigazoung*, deux chants populaires arméniens». և այլն:

Իսկ այս տարուանը յունուար 11ին միևնոյն լրագիրի մէջ կարդացինք, «Mr. H. Sinanian continue l'application des chants populaires arméniens arrangé et harmonisés par lui avec une grande *maestria*».

Pamp Vorodan le dernier chant paru est fort bien charpenté. La mélodie en est fidèlement transcrite». և այլն:

Ֆրանսերէն և իտալերէն La Turquie անուն Պոլսական լրագիրն ևս այս յունուար հինգին *Composition musical* վերնագրին կը յարէ. «Le Maestro H. Sinanian, dont le talent de compositeur tout aussi bien que celui de pianiste et de violoniste sont fort connus, vient d'écrire une nouvelle marche d'une très jolie allure dédiée au prince Sabaheddine. Il vient également de mettre en musique un chant arménien *Pamp Vorodan*, d'une mélodie très riche et d'un très bel effet musical. Ces morceaux qui s'ajoutent à la liste déjà nombreuse de ses autres compositions musicales, seront très certainement appréciés par les professionnels, tout autant que par les amateurs. En vente dans les magasins de musique à Péra». Եւնք Հոս կաւեւցնինք որ Ք. Սինանեանի հրատարակածները ցարդ 64 Հատ են, ասոնք շատերը հինգական դուռէ կ'արժեն և փափաքողներ կրնան ուղղակի հնդի տակին սա Հասցին գրիմը. Mr. H. Sinanian. - Rue Féridié N. 83. - Péra. Constantinople.

ՀԱՅ ՎԼԻՐՏԻՆ

(Տ Ի Գ Ր Ա Ն Զ Ո Ւ Հ Ա Ճ Ե Ա Ն)

Պոլոնիս տպուող Լ'Ալլէմանիէ Տ'իթալիս լրագրին փետուրուար 21ի թիվին մէջ Il Verdi Armeno վերնագրի տակ Տ. Չուհանեանի մասին գեղեցիկ յօդուած մը կարդացինք: Փորողը խառնակի համալսարանը գրականութեան ուսանող հայասէր կոմս մըն է Riccardo della Torre անունով: Իրեն մեծապէս շնորհակալ կ'ըլլանք՝ որ հայ հանճարի մասին՝ գնահատումի սիրուն տոտեր նուիրած է: Ի մէջ այլոց հետեւեալ իմաստները կը պարզէ.

«Հայաստան արեւելքի այն երկիրն է՝ որ իր խանձարուրդի մէջն իսկ ծաղկեալ պահեց հայ-րենաստեղ քաղաքակրթութեան ամբողջութիւնը՝ անստատան մտալով կենսքի ամենապոփոխ պայաքարի մէջ՝ որ ցարդ կը մղէ զինքը շրջապատող ամէն տարրերու դէմ, մանաւանդ թէ հայ միւսքը մշտնադէմ հաւածանքներու մէջ բեղմնաւոր և կորովի կը հանդիսանայ: Հանճարը գիտէ բարձրանալ մարդկային արեւելքներէն վեր ու անսահման ճախրել միջոցին մէջ՝ լուսոյ անսպառելի ճառագայթները ցոլացնելով ամէն կողմ: Եւ իրաւաբէ պատուաբեր հանճարը կը սփռի ճշմարտեան ազգի մը վշտացեալ սիրտը:

Տիգրան Չուհանեան՝ Հայ Վէրտին այդպիսի հանճարներէն մին եղաւ: Ինքը ներգաշնակ մահեղեններու երկնային խմբագիրը, վարպետ արհեստագէտը՝ իր յաղթանակներովն պատուեց այժմեան քաղաքակրթութիւնը և դեռ աւելի իւր Հայրենիքը: Երկաւթի եւ այն խտալացիք որ ճանաչած ըլլան այն հանճարը, և մենք զայն մեր ազգիս հոս մի քանի խօսքով ճանչցնելուս միջոց կը գտնենք որ անօգուտ պիտի չգատուի մեր ճիգը, քանի որ Եւն Սինանեանագէտի յիշատակն է որ կ'ուզենք պատուել: Եւ յիշատի հմտանալով Չուհանեանի հրատարակութիւններուն կարող ենք եզրակացնել որ այդ անձը Արեւելեան երաժշտութեան ճշմարիտ արիւնջանը՝ անհամեմատ մեծ երգահանը եղած է: Չորոյց կայ թէ իտալական թատրոններու մէջ բեմ պիտի բարձրանան անոյր հնդկիստկութիւնները՝ որոնք արդէն Գաղղիոյ մէջ ստեղծ Ժամանակաշրջանն են: Եւնք մեր տալիք տեղեկութիւններով կ'ուզենք նաև Չուհանեանի իսկական ազգութիւնը բնորոշել, պնդելով թէ ինքը հայ էր և ոչ թէ Թուրք՝ ինչպէս վերջերս կարողացինք իտալական լրագրի մը մէջ, թէ և այդ՝ թիրիմացութեան մը արդիւնքը կը համարինք՝ վասն զի Օսմանեան հպատակ մ'էր՝ բայց ազգաւ հայ:

Չուհանեան վարպետն իր քնարին թրթռացումներուն նրբութեամբ և արտօժաւուր ներդաշնակութեամբ՝ այնքան դիւթած է իր ունկնդիրները՝ որ ամէն ալ համակրանքի զգացումներ և միշտ մեծ յիշատակ կը պահեն իւր մասին: Իսկ անոնք որ երաժշտութեան ազնիւ

Պիտանեմ մոտմուծիւնք սրտէն կը ծնուին (Վալին):

Քիչ ուտելը եւ քիչ խօսիլը՝ բնաւ չարիք չեն հասցըններ:

Կեանքը վայրկեան մ'է՛ն՝ երկու յաւիտեանակնութեանց մէջ:

Շուայրութիւնը՝ պէտքը կ'առաւելու. չափաւորութիւնը՝ հաճաքը կը շատցընէ:

Փիչը եւ՛ շատ բաներու մէջ՝ ընձ: